

mgr Małgorzata Osińska
Instytut Pedagogiki
Wydział Pedagogiki i Psychologii
Uniwersytetu Marii Curie Skłodowskiej
rozprawa doktorska napisana
w Katedrze Pedagogiki Resocjalizacyjnej
pod kierunkiem dr hab. Anny Wojnarskiej, prof. UMCS

Zasoby osobiste osób dorosłych resocjalizowanych w warunkach wolnościowych
(streszczenie)

Proces resocjalizacji koncentrujący się na czynnikach tkwiących w jednostce i jej środowisku, wpisujący się w nurt resocjalizacji pozytywnej, ukierunkowanej na kreowanie jednostki świadomej swoich potrzeb i aktywnie zaangażowanej w proces wprowadzania zmian, stał się punktem wyjścia dla badań zaprezentowanych w niniejszym opracowaniu. Podjęto się odejścia od modelu klinicznego, koncentrującego się na diagnozie deficytów i trudności w funkcjonowaniu, a skupiono na gruntownym rozpoznaniu potencjału osobistego osób pozostających pod dozorem kuratorów sądowych. Dokonana została także próba oszacowania poziomu skuteczności procesu resocjalizacji w oparciu o wskaźniki świadczące o poprawie odnoszącej się do wielu aspektów funkcjonowania osobistego i społecznego, a nie tylko uwzględniająca poprawę w wymiarze jurydycznym. Z uwagi na zakres podejmowanej tematyki, wielość często rozbieżnych poglądów dotyczących rozumienia procesu resocjalizacji i nieprzystosowania społecznego oraz skuteczności oddziaływań, niniejsza praca jest jedynie fragmentem tej rzeczywistości. Mimo braku możliwości rozpoznania całości warto wskazać, iż przeprowadzone analizy wypełniają lukę w badaniach dotyczących potencjału skazanych pozostających na wolności.

Celem niniejszego opracowania jest zwrócenie uwagi na znaczenie zasobów osobistych w powtórnej socjalizacji osób skazanych pozostających pod dozorem oraz możliwości wykorzystania wiedzy dotyczącej ich potencjału osobistego w praktyce resocjalizacyjnej. Przyjęta struktura pracy odzwierciedla strategię poszukiwań i zamierzeń badawczych. Dwa pierwsze rozdziały są teoretycznym wprowadzeniem do analizowanej problematyki, a pozostałe w głównej mierze sprawozdaniem z przeprowadzonych badań.

Rozdział pierwszy zawiera przegląd oraz próbę usystematyzowania wiedzy dotyczącej procesu resocjalizacji oraz nieprzystosowania społecznego. Ponadto omówiony został zakres

działalności kuratorskiej służby sądowej z uwzględnieniem ustawowych obowiązków i metodyki sprawowania dozoru oraz przeanalizowany temat skuteczności procesu resocjalizacji i możliwości dokonywania jej oceny.

W rozdziale drugim przybliżono problematykę zasobów osobistych oraz powiązanych z nimi wybranych koncepcji stresu i radzenia sobie z trudnymi sytuacjami. Omówiono zasoby ujęte w planie badawczym oraz znaczenie potencjału osobistego w readaptacji społecznej.

Rozdział trzeci odnosi się do metodologicznych podstaw przeprowadzonych badań wraz z uzasadnieniem doboru grupy i narzędzi badawczych. Przedstawiono model badań, zmienne, wskaźniki, a także sformułowano problemy badawcze i hipotezy wraz z ich uzasadnieniem. Ponadto zaprezentowano charakterystykę badanych pod kątem wybranych cech oraz wskazano zasadność dokonanego podziału na grupy.

W rozdziale czwartym przedstawiono analizę uzyskanych wyników oraz odniesiono się do hipotez badawczych, które w znacznej mierze zostały potwierdzone. W celu pogłębienia badanego obszaru dokonano też analizy struktury zasobów podmiotowych badanych.

Rozdział piąty zawiera dyskusję wyników, ograniczenia oraz perspektywy dalszych badań, a także zalecenia dla praktyki resocjalizacyjnej, będące rezultatem poczynionych konkluzji.

Przeprowadzone badania pozwoliły na uzyskanie odpowiedzi na pytania zawarte w problemach badawczych, co jest cennym wkładem w wiedzę dotyczącą zasobów osobistych osób pozostających pod dozorem oraz stały się podstawą do sformułowania kolejnych pytań i wytyczenia obszarów wartych analiz.

Słowa kluczowe: skuteczność resocjalizacji, dozór, zasoby osobiste, skazany, kurator sądowy

